

Κύρια αποτελέσματα δεύτερου κύκλου της Εθνικής Έρευνας Παρακολούθησης Αποφοίτων Ανώτερης Εκπαίδευσης Κύπρου (2023)

Σύνοψη Αποτελεσμάτων

Δήλωση

Η παρούσα μελέτη ετοιμάστηκε από την PwC Κύπρου σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ανώτερης Εκπαίδευσης στο πλαίσιο της σύμβασης της PwC Κύπρου με το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) της Κύπρου, για το έργο “Development of a National Graduate Tracking Mechanism and Design and Implementation of an Employers’ Skills Survey, μετά από ανοικτό διαγωνισμό στο Σύστημα Συμβάσεων eProcurement. Η μελέτη δημοσιεύεται σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου επιφυλάσσεται των δικαιωμάτων, της άποψης και της θέσης του ως προς τα θέματα που θίγονται και τα συμπεράσματα του παρόντος εγγράφου, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των δημιουργών του.

Η παρούσα μελέτη έχει ετοιμαστεί αποκλειστικά για το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου και, ως PricewaterhouseCoopers Limited (PwC Κύπρου), δεν εγγυόμαστε την επάρκεια ή την καταλληλότητά της για χρήση ή αξιοποίηση από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο. Η PwC Κύπρου και το σύνολο των οντοτήτων ή συνεταιρισμών που απαρτίζουν το παγκόσμιο δίκτυο των οίκων PricewaterhouseCoopers, δεν φέρουν καμία ευθύνη (συμπεριλαμβανομένης της ευθύνης για αμέλεια) και δεν λογίζονται υπεύθυνοι για οποιαδήποτε ζημία, οποιασδήποτε φύσης, υφίσταται οποιοσδήποτε τρίτος στον οποίο πιθανώς να αποκαλυφθεί η παρούσα μελέτη (συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών, των μετόχων και των υπαλλήλων της), στους οποίους μπορεί να αποκαλυφθεί αυτή η έκθεση και οι οποίοι πιθανόν να βασιστούν σε αυτήν, πράγμα που γίνεται με δική τους ευθύνη.

Σύνοψη Αποτελεσμάτων

Η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων αποτελεί μια σημαντική πρόκληση για ολόκληρη την Ευρώπη. Σύμφωνα με τον οργανισμό CEDEFOP (Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πρόκληση που παρουσιάζεται στην Ευρώπη δεν αφορά μόνο στη βελτίωση των επιπέδων δεξιοτήτων, αλλά και στη βελτίωση της αντιστοιχίας μεταξύ των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και των απαιτήσεων των διαθέσιμων θέσεων απασχόλησης. Υπάρχουν διάφορες μορφές αναντιστοιχιών, όπως το πλεόνασμα προσόντων (overqualification), η έλλειψη απαιτούμενων προσόντων (underqualification), η οριζόντια αναντιστοιχία (horizontal mismatch) και η κάθετη αναντιστοιχία (vertical mismatch), η υπερκατάρτιση (overskilling), η υποκατάρτιση (underskilling), η απαξίωση παρωχημένων δεξιοτήτων (skills obsolescence) κ.λπ., και αποτελούν κύρια αιτία αύξησης της ανεργίας και των δυσκολιών επιτυχούς μετάβασης των ατόμων από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας σε επαγγέλματα σχετικά με τις δεξιότητες και τις δυνατότητές τους. Στην Κύπρο, πολλές εκθέσεις πολιτικής επισημαίνουν ότι η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων αποτελεί ανησυχητικό φαινόμενο. Παρόλο όμως που η αναντιστοιχία δεξιοτήτων έχει αναγνωριστεί ως μια μεγάλη πρόκληση που πρέπει άμεσα να αντιμετωπιστεί, υπάρχει απουσία δεδομένων σε εθνικό επίπεδο σχετικά με τις μορφές και την έκταση των διαφορετικών μορφών αναντιστοιχίας δεξιοτήτων. Ο εντοπισμός και η μέτρηση διαφορετικών μορφών αναντιστοιχίας δεξιοτήτων είναι σημαντικός, καθώς η κάθε μορφή έχει διαφορετικές επιπτώσεις και απαιτεί διαφορετικές ενέργειες για την αντιμετώπισή της.

Το έργο της Διεύθυνσης Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΑΕ) του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) με τίτλο «Ανάπτυξη Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης Αποφοίτων και Σχεδιασμός και Υλοποίηση Εθνικής Έρευνας Εργοδοτών», το οποίο περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Κυπριακής Δημοκρατίας, αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αυτής της ανάγκης συλλέγοντας δεδομένα σε εθνικό επίπεδο για την πορεία των αποφοίτων μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους στην Ανώτερη Εκπαίδευση, καθώς και δεδομένα σχετικά με τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες. Με αυτό τον τρόπο, το έργο στοχεύει στον εντοπισμό, στη μέτρηση και στην παρακολούθηση των διαφορετικών μορφών αναντιστοιχίας δεξιοτήτων σε διαχρονική βάση από δύο πηγές δεδομένων: απόφοιτους/ες Ανώτερης Εκπαίδευσης και εργοδότες/τριες. Επιπρόσθετα, το έργο αποσκοπεί στην παροχή μίας επιστημονικής βάσης δεδομένων για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων από διάφορους εμπλεκόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων χάραξης πολιτικής σε Υπουργεία/ Υπηρεσίες/ Οργανισμούς, Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης Κύπρου, Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Συμβουλευτικές Υπηρεσίες, ερευνητές/ερευνήτριες, εργοδότες/εργοδότριες, φοιτητές/φοιτήτριες κ.λπ. Απώτερος σκοπός αυτής της προσπάθειας είναι η καλύτερη διασύνδεση του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης της Κύπρου με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Στο πλαίσιο του έργου της ΔΑΕ έχουν σχεδιαστεί και υλοποιηθεί δύο εθνικές έρευνες για τη συλλογή δεδομένων υψηλής ποιότητας που θα συμβάλουν στον εντοπισμό και στην κατανόηση των αναντιστοιχιών μεταξύ των δεξιοτήτων των αποφοίτων των Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΙΑΕ) της Κύπρου (προσφορά) και των δεξιοτήτων που απαιτούνται από την τοπική αγορά εργασίας που θα τους απορροφήσει (ζήτηση). Αυτές οι έρευνες είναι η Εθνική Έρευνα Παρακολούθησης Αποφοίτων (NGTS) και η Εθνική Έρευνα Εργοδοτών (NESS). Η Κύπρος χρηματοδοτεί επίσης τη συμμετοχή της σε δύο κύκλους (2022 και 2026) της Ευρωπαϊκής Έρευνας Παρακολούθησης Αποφοίτων Ανώτερης Εκπαίδευσης (EUROGRADUATE). Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει το θεωρητικό πλαίσιο και το πλαίσιο πολιτικής, τη μεθοδολογία, την εφαρμογή και τα κύρια αποτελέσματα του δεύτερου κύκλου της Εθνικής Έρευνας Παρακολούθησης Αποφοίτων 2023 στην Κύπρο.

Η μεθοδολογία που ακολουθείται από την Εθνική Έρευνα Παρακολούθησης Αποφοίτων είναι εναρμονισμένη με τα πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές και τη μεθοδολογία που έχει καθοριστεί από την Ευρωπαϊκή Έρευνα Παρακολούθησης Αποφοίτων EUROGRADUATE. Τα δεδομένα συλλέγονται μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Η πρόσβαση στο ερωτηματολόγιο παραχωρείται μέσω εξατομικευμένων συνδέσμων, οι οποίοι αποστέλλονται στους/στις απόφοιτους/ες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τα ΙΑΕ από τα οποία αποφοίτησαν. Το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο είναι διαθέσιμο σε δύο γλώσσες, την ελληνική και την αγγλική και περιλαμβάνει ερωτήσεις σε επτά κύριες θεματικές ενότητες οι οποίες επαναλαμβάνονται κάθε έτος. Οι επτά κύριες θεματικές ενότητες είναι οι εξής: «Εμπειρίες φοίτησης στην Ανώτερη Εκπαίδευση», «Μετάβαση στην αγορά εργασίας», «Εμπειρίες από την είσοδο στην αγορά εργασίας», «Δεξιότητες/ Ικανότητες», «Διεθνής κινητικότητα», «Αναβάθμιση Δεξιοτήτων και Επανακατάρτιση κατά την Απασχόληση» και «Προσωπικό και κοινωνικό υπόβαθρο». Σε κάθε κύκλο, προστίθενται επιπρόσθετες θεματικές ενότητες ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις προτεραιότητες πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας. Στον δεύτερο κύκλο, προστέθηκαν ερωτήσεις σχετικά με τη συμμετοχή των αποφοίτων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας, τη χρησιμότητα των διάφορων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης στην απόκτηση δεξιοτήτων, όπως και ερώτηση που διερευνά τα μελλοντικά σχέδια των αποφοίτων. Επιπλέον, συμπεριλήφθηκαν περισσότερες δεξιότητες στο πλαίσιο δεξιοτήτων που αξιολογείται, έτσι ώστε οι δύο εθνικές έρευνες της Διεύθυνσης

Ανώτερης Εκπαίδευσης (Εθνική Έρευνα Παρακολούθησης Αποφοίτων και Εθνική Έρευνα Εργοδοτών) να είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες αξιοποιώντας το ίδιο πλαίσιο. Μέσω της αξιοποίησης του ίδιου πλαισίου δεξιοτήτων, είναι εφικτή η σύγκριση δεδομένων/αποτελεσμάτων μεταξύ των δύο ερευνών και η καλύτερη κατανόηση αφενός των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και αφετέρου του βαθμού στον οποίο η κατάρτιση των αποφοίτων είναι επαρκής ώστε αυτοί/ες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε διάφορους τύπους ερωτήσεων, μαζί με αρκετές τυποποιημένες διεθνείς κωδικοποιήσεις και ταξινομήσεις για τη βελτίωση της ποιότητας και της συγκρισιμότητας των δεδομένων που συλλέχθηκαν. Η έρευνα αποφοίτων διεξάγεται σε ολόκληρο τον πληθυσμό, και κατά συνέπεια όλοι/ες οι απόφοιτοι/ες από όλα τα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου προσκαλούνται να συμμετάσχουν.

Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στον δεύτερο κύκλο της Εθνικής Έρευνας Παρακολούθησης Αποφοίτων ήταν απόφοιτοι/ες των ακαδημαϊκών ετών 2017/18 (πέντε έτη μετά την αποφοίτηση – T+5) και 2021/22 (ένα έτος μετά την αποφοίτηση – T+1) από όλα τα ΙΑΕ της Κύπρου, τόσο ιδιωτικά όσο και δημόσια. Συγκεκριμένα, ο συνολικός πληθυσμός περιλάμβανε απόφοιτους/ες όλων των εθνικοτήτων και όλων των τύπων φοίτησης (π.χ. πλήρους, μερικής, και εξ αποστάσεως φοίτησης) που ολοκλήρωσαν προγράμματα σπουδών στο επίπεδο ISCED 5 (Πιστοποιητικά και Διπλώματα), στο επίπεδο ISCED 6 (Προπτυχιακά Προγράμματα) και στο επίπεδο ISCED 7 (Μεταπτυχιακά Προγράμματα). Ο συνολικός πληθυσμός αποφοίτων ήταν 26.158, εκ των οποίων οι 10.798 ανήκαν στην ομάδα αποφοίτων T+5 και οι 15.360 στην ομάδα T+1.

Η συλλογή δεδομένων για τον δεύτερο κύκλο πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου 2024. Κατά τη διάρκεια της περιόδου συλλογής δεδομένων, προσφέρθηκε βοήθεια από τη PWC και τη ΔΑΕ τόσο στους/στις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου όσο και στα εμπλεκόμενα ΙΑΕ για την αποστολή των προσκλήσεων συμμετοχής και υπενθυμίσεων. Κατά τη συλλογή δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν διάφορες δραστηριότητες διάχυσης, με σκοπό την προβολή της Εθνικής Έρευνας Παρακολούθησης Αποφοίτων, την ενθάρρυνση της συμμετοχής και την επίτευξη ικανοποιητικού ποσοστού απόκρισης.

Συνολικά, 2.251 απόφοιτοι/ες συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Ωστόσο, ο τελικός αριθμός των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών καθορίστηκε με βάση τον ορισμό της κοινοπραξίας EUROGRADUATE για τις έγκυρες συμμετοχές. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, ο συνολικός αριθμός των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών μειώθηκε σε 2.156, εκ των οποίων 829 προέρχονταν από την ομάδα T+5 (2017/18) και 1.327 από την ομάδα T+1 (2021/22).

Αναφορικά με τα δημογραφικά, εκπαιδευτικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά, στην ομάδα αποφοίτων του ακαδημαϊκού έτους 2017/18, περίπου 39% ήταν άνδρες και 61% ήταν γυναίκες, ενώ στην ομάδα αποφοίτων του 2021/22, 34% ήταν άνδρες και 66% ήταν γυναίκες. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι 0,02% του πληθυσμού και στις δύο ομάδες αποφοίτων επέλεξαν την κατηγορία «μη δυϊκό ή άλλο» σε σχέση με το φύλο. Σε σχέση με την ηλικία κατά την αποφοίτηση, η πλειονότητα των αποφοίτων και στις δύο ομάδες (T+1 και T+5) είχαν ηλικία «κάτω των 25» ετών όταν αποφοίτησαν. Αναφορικά με την παρούσα ηλικία των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών, η πλειοψηφία και στις δύο ομάδες των αποφοίτων δήλωσε ότι ανήκει στην κατηγορία «35 ετών και άνω». Όσον αφορά στη χώρα γέννησης των ατόμων που ερωτήθηκαν, το 54% των αποφοίτων του 2017/18 γεννήθηκε στην Κύπρο, ενώ το ποσοστό αυτό μειώθηκε σε 43% στην ομάδα αποφοίτων του 2021/22. Το ποσοστό των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών από χώρες της ΕΕ έφτασε το 37% στην ομάδα αποφοίτων του 2017/18 και το 46% στην ομάδα αποφοίτων του 2021/22. Το ποσοστό των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών από Τρίτες χώρες παρέμεινε σχετικά σταθερό και ανήλθε στο 10% στην ομάδα αποφοίτων του 2017/18 και 11% στην ομάδα αποφοίτων του 2021/22. Ποσοστό περίπου 5-6% και στις δύο ομάδες αποφοίτων ανέφερε ότι είχαν κάποια ορατή ή μη ορατή αναπηρία, μαθησιακή δυσκολία ή σοβαρό ιατρικό πρόβλημα. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών και στις δύο ομάδες αποφοίτων προέρχονταν από Πανεπιστήμια (81% στην ομάδα του 2017/18 και 82% στην ομάδα του 2021/22). Στην ομάδα αποφοίτων του 2017/18, το 11% αποφοίτησε από προγράμματα σπουδών επιπέδου ISCED 5, το 34% από προγράμματα σπουδών επιπέδου ISCED 6, και το 55% από προγράμματα σπουδών επιπέδου ISCED 7. Στην ομάδα αποφοίτων του 2021/22, το 8% αποφοίτησε από προγράμματα σπουδών επιπέδου ISCED 5, το 28% από προγράμματα σπουδών επιπέδου ISCED 6, και το 65% από προγράμματα σπουδών επιπέδου ISCED 7. Τα πιο δημοφιλή πεδία σπουδών ήταν η Διοίκηση Επιχειρήσεων (32% το 2017/18 και 28% το 2021/22) και η Εκπαίδευση και Κατάρτιση Εκπαιδευτικών (20% το 2017/18 και 32% το 2021/22).

Τα κύρια ευρήματα της έρευνας παρουσιάζονται σε επτά ενότητες, ακολουθώντας τους βασικούς θεματικούς άξονες του ερωτηματολογίου.

Εμπειρίες φοίτησης στην Ανώτερη Εκπαίδευση

Ως προς τα ευρήματα που αφορούν στις εμπειρίες των αποφοίτων στην Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου, οι απόφοιτοι/ες και των δύο ομάδων ανέφεραν υψηλό γενικό βαθμό ικανοποίησης από τις σπουδές τους. Οι υψηλότεροι βαθμοί ικανοποίησης σημειώθηκαν από απόφοιτους/ες των πεδίων σπουδών της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Εκπαιδευτικών (85%) και της Διοίκησης Επιχειρήσεων (80%) για την ομάδα αποφοίτων του 2017/18 και από απόφοιτους/ες των πεδίων σπουδών της Νομικής και της Τεχνολογίας Πληροφοριών και

Επικοινωνίας (ICT) (87%) για την ομάδα των αποφοίτων του 2021/22. Όσον αφορά στη συμβολή του προγράμματος σπουδών τους στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία και στην προσωπική τους ανάπτυξη, οι απόφοιτοι/ες και από τα δύο ακαδημαϊκά έτη δήλωσαν ότι αυτό είχε θετική συμβολή, κυρίως όμως στην προσωπική τους ανάπτυξη. Σχετικά με τις μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων σπουδών τους, οι περισσότεροι/ες απόφοιτοι/ες (>50%) και στις δύο ομάδες ανέφεραν ότι τα προγράμματα σπουδών βασιζόταν κυρίως σε διαλέξεις, στις γραπτές και ομαδικές εργασίες. Οι διαλέξεις ήταν η κυρίαρχη μέθοδος διδασκαλίας και στις δύο ομάδες αποφοίτων, με ποσοστό άνω του 85%. Ωστόσο, οι απόφοιτοι/ες κατέδειξαν τις διαλέξεις ως τρίτη πιο χρήσιμη μέθοδο μάθησης για την απόκτηση δεξιοτήτων (70% το 2017/18 και 72% το 2021/22), με πρώτες δύο την πρακτική άσκηση και την τοποθέτηση στην αγορά εργασίας (άνω του 74% και στις δύο ομάδες αποφοίτων).

Οι περισσότεροι/ες απόφοιτοι/ες ανέφεραν ότι το πρόγραμμα σπουδών τους δεν τους παρείχε επαρκείς ευκαιρίες για συμμετοχή σε πρακτική άσκηση ή τοποθέτηση στην αγορά εργασίας, οι οποίες θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη σύνδεση μεταξύ εκπαίδευσης και απασχόλησης. Επιπλέον, τα επίπεδα ικανοποίησης από τις ευκαιρίες απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας ήταν χαμηλότερα σε σύγκριση με τα επίπεδα ικανοποίησης από άλλες πτυχές των σπουδών, όπως το περιεχόμενο του προγράμματος και την ποιότητα της διδασκαλίας.

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας εξετάστηκε επίσης ο άξονας της διεθνούς κινητικότητας, καθώς η συμμετοχή σε προγράμματα κινητικότητας δίνει την ευκαιρία στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες της Ανώτερης Εκπαίδευσης να εκτεθούν σε διαφορετικές απόψεις, μεθόδους διδασκαλίας και έρευνας, εργασιακές πρακτικές, και παράλληλα να αποκτήσουν σημαντικές βασικές δεξιότητες, συμβάλλοντας έτσι στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη. Το ποσοστό των αποφοίτων που δήλωσαν ότι είχαν τουλάχιστον μία εμπειρία στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών τους ήταν περίπου 20% και στις δύο ομάδες αποφοίτων. Οι περισσότεροι/ες απόφοιτοι/ες κατέδειξαν τις σπουδές στο εξωτερικό ως κύριο λόγο για τη συμμετοχή τους σε προγράμματα κινητικότητας, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό αποφοίτων και από τα δύο ακαδημαϊκά έτη ανέφερε την πρακτική άσκηση ή την τοποθέτηση σε χώρους εργασίας ως δεύτερο λόγο.

Αναφορικά με τις δεξιότητες που ανέπτυξαν οι απόφοιτοι/ες στο πλαίσιο των σπουδών τους, η έρευνα ανέδειξε τα εξής κύρια ευρήματα. Υψηλό ποσοστό αποφοίτων και στις δύο ομάδες δήλωσαν ότι ανέπτυξαν σημαντικά τις δεξιότητες αυτοδιαχείρισης (self-management). Οι απόφοιτοι/ες, και ιδιαίτερα όσοι προέρχονταν από τα πεδία σπουδών της Υγείας και της Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ICT), δήλωσαν επίσης σημαντική ανάπτυξη κάθετων δεξιοτήτων (hard skills). Οι απόφοιτοι/ες, κυρίως από τα πεδία σπουδών των Κοινωνικών Επιστημών και της Δημοσιογραφίας, δήλωσαν επίσης ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων (soft skills). Ωστόσο, παρατηρήθηκε ανάγκη για ανάπτυξη συγκεκριμένων οριζόντιων δεξιοτήτων, όπως η αποτελεσματική επικοινωνία. Αν και οι απόφοιτοι/ες ανέφεραν ότι ανέπτυξαν τις ψηφιακές τους δεξιότητες σε κάποιο βαθμό, διαφαίνεται περιθώριο για βελτίωση. Οι απόφοιτοι/ες από το πεδίο των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ICT) ανέφεραν ότι η μεγαλύτερη συμβολή του προγράμματος σπουδών τους αφορούσε στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων. Παρόλα αυτά, συνολικά, οι απόφοιτοι/ες όλων των πεδίων δήλωσαν ότι τα προγράμματα σπουδών τους συνέβαλαν στην ανάπτυξη των ψηφιακών τους δεξιοτήτων σε μικρότερο βαθμό σε σχέση με άλλες κατηγορίες δεξιοτήτων. Αυτό αναδεικνύει την ανάγκη τα προγράμματα σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης να ενσωματώσουν πιο αποτελεσματικά θέματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων.

Όσον αφορά την πορεία των αποφοίτων μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών τους, περισσότερο από το 10% και των δύο ομάδων αποφοίτων αποφάσισαν να μην εισέλθουν στην αγορά εργασίας μετά την αποφοίτησή τους και να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ανώτερη Εκπαίδευση. Και στις δύο ομάδες, οι απόφοιτοι/ες από το επίπεδο ISCED 6 είχαν το υψηλότερο ποσοστό συνέχισης σπουδών μετά την αποφοίτηση, σε σύγκριση με τους/τις απόφοιτους/ες προγραμμάτων σπουδών επιπέδου ISCED 5 και ISCED 7. Το υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων που συνέχισαν τις σπουδές τους μετά την αποφοίτηση προέρχονταν και στις δύο ομάδες αποφοίτων από το πεδίο σπουδών των Φυσικών Επιστημών, ενώ το χαμηλότερο ποσοστό από το πεδίο της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Εκπαιδευτικών.

Μετάβαση στην Αγορά Εργασίας

Αναφορικά με τη μετάβαση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, η έρευνα ανέδειξε σημαντικές τάσεις. Η κύρια τάση που παρατηρήθηκε για τους/τις αποφοίτους/ες από Προγράμματα Σπουδών επιπέδου ISCED 5 και ISCED 6 ήταν ότι αναζήτησαν εργασία αμέσως μετά την αποφοίτηση, με τους/τις απόφοιτους/απόφοιτες επιπέδου ISCED 6 να καταγράφουν το υψηλότερο ποσοστό (57% στην ομάδα 2017/18 και 65% στην ομάδα 2021/22). Αντίθετα, η πλειοψηφία των αποφοίτων από Προγράμματα Σπουδών επιπέδου ISCED 7 δήλωσε ότι είχε ήδη εργασία και δεν αναζητούσε μια νέα θέση (50% στην ομάδα 2017/18 και 48% στην ομάδα 2021/22), γεγονός που υποδηλώνει την ικανοποίησή τους από την επαγγελματική τους κατάσταση.

Ανάμεσα στους/στις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες οι οποίοι/ες δήλωσαν ότι αναζήτησαν εργασία μετά την αποφοίτηση, οι περισσότεροι/ες αναζήτησαν εργασία σχετική με το πεδίο σπουδών τους, ιδιαίτερα οι απόφοιτοι/ες των πεδίων STEM (Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία, Επιστήμη των Μηχανικών και Μαθηματικά) και Υγείας. Αντίθετα, σε άλλα πεδία σπουδών, ένας σημαντικός αριθμός αποφοίτων αναζήτησε εργασία εκτός

του αντικειμένου των σπουδών τους. Οι κύριοι λόγοι που οδήγησαν τους/τις αποφοίτους/ες στην αναζήτηση εργασίας εκτός του πεδίου τους ήταν η έλλειψη διαθέσιμων θέσεων (50% στην ομάδα 2017/18 και 37% στην ομάδα 2021/22) και η έλλειψη απαραίτητης εργασιακής εμπειρίας (17% και 22% αντίστοιχα). Τα ευρήματα αυτά αναδεικνύουν τόσο την περιορισμένη διαθεσιμότητα θέσεων εργασίας σε ορισμένους τομείς όσο και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι/ες στην προσπάθεια εξεύρεσης θέσης σχετικής με τις σπουδές τους. Ιδιαίτερα, η πρόκληση της ανεπαρκούς επαγγελματικής εμπειρίας υπογραμμίζει την ανάγκη για ισχυρότερη διασύνδεση των προγραμμάτων σπουδών με την αγορά εργασίας, ώστε οι απόφοιτοι/ες να αποκτούν την απαιτούμενη εμπειρία πριν την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Συμμετοχή στην Αγορά Εργασίας

Σε σχέση με τις εμπειρίες των αποφοίτων από την είσοδο στην αγορά εργασίας, όπως αναμενόταν, το ποσοστό των αποφοίτων του ακαδημαϊκού έτους 2017/2018 (93%) είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό των αποφοίτων του 2021/22 (87%), καθώς οι πρώτοι είχαν περισσότερο χρόνο στη διάθεσή τους για να κάνουν τη μετάβαση τους στην αγορά εργασίας. Κατά συνέπεια, το ποσοστό των αποφοίτων που δήλωσαν ότι είναι άνεργοι/ες ή εκτός εργατικού δυναμικού είναι υψηλότερο στην ομάδα αποφοίτων του ακαδημαϊκού έτους 2021/22. Σε σχέση με τον τομέα απασχόλησης, οι περισσότεροι/ες συμμετέχοντες/συμμετέχουσες και των δύο ακαδημαϊκών ετών ανέφεραν ότι εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα (2017/18: 46% και 2021/22: 48%) και ένα σημαντικό ποσοστό απασχολείται στο δημόσιο τομέα (2017/18: 37% και 2021/22: 40%). Μόνο ένα μικρό ποσοστό ανέφερε ότι είναι αυτοαπασχολούμενοι/ες (2017/18: 11% και 2021/22: 8%). Αυτό καταδεικνύει ότι η αυτοαπασχόληση είναι ο λιγότερο διαδομένος τομέας απασχόλησης και στις δύο ομάδες αποφοίτων. Αυτό το εύρημα πιθανόν να υποδηλώνει προτίμηση για πιο σταθερές ή παραδοσιακές μορφές απασχόλησης στον ιδιωτικό ή στον δημόσιο τομέα ή θα μπορούσε να αντικατοπτρίζει εμπόδια ή προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι/ες στην επιδίωξη της αυτοαπασχόλησης.

Σχετικά με τον τόπο απασχόλησης (Κύπρος ή εξωτερικό), παρατηρείται ότι ένα υψηλό ποσοστό αποφοίτων και στις δύο ομάδες έχει βρει απασχόληση στην Κύπρο. Αυτό το ποσοστό είναι υψηλότερο στην ομάδα αποφοίτων 2017/18 σε σύγκριση με την ομάδα του 2021/22 (59% και 48% αντίστοιχα). Διερευνώντας τη σχέση μεταξύ του τόπου απασχόλησης και της χώρας γεννήσεως, προέκυψε το εξής μοτίβο και στις δύο ομάδες αποφοίτων: οι περισσότεροι Κύπριοι (>90%) βρήκαν απασχόληση στην Κύπρο, η συντριπτική πλειοψηφία (>88%) των αποφοίτων από χώρες της ΕΕ εργάζεται εκτός Κύπρου, ενώ οι μισοί περίπου από τους/τις απόφοιτους/ες από Τρίτες χώρες εργάζονται στην Κύπρο και οι υπόλοιποι/ες μισοί/ες εκτός Κύπρου. Για τους/τις αποφοίτους/ες από χώρες της ΕΕ, αυτό το εύρημα μπορεί να αποδοθεί στο σημαντικό αριθμό φοιτητών/φοιτητριών από Ελλάδα που φοιτούν σε εξ αποστάσεως σε προγράμματα σπουδών στην Κύπρο, ενώ παράλληλα διαμένουν στην Ελλάδα.

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας διερευνήθηκαν επίσης τρεις δείκτες ποιότητας της απασχόλησης: η ασφάλεια απασχόλησης (job security), ο συνολικός εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας, και οι ετήσιες αποδοχές για τους/τις απόφοιτους/ες που έκαναν τη μετάβασή τους στην αγορά εργασίας είτε ως μισθωτοί/ες ή ως αυτοαπασχολούμενοι/ες με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Η ασφάλεια της απασχόλησης αναφέρεται στον βαθμό στον οποίο ένας εργοδότης παρέχει σταθερή απασχόληση στους/στις εργαζόμενους/ες με μόνιμες συμβάσεις ή συμβάσεις αορίστου χρόνου. Οι περισσότεροι/ες απόφοιτοι/ες του 2017/18 και του 2021/22 ανέφεραν ότι είχαν μόνιμη σύμβαση, με 67% και 55% αντίστοιχα. Αυτό υποδηλώνει ότι ένα σημαντικό ποσοστό αποφοίτων και στις δύο ομάδες εξασφάλισε σταθερή απασχόληση με μόνιμες συμβάσεις, αν και παρατηρείται μια στροφή προς πιο προσωρινές ή λιγότερο ασφαλείς συμβάσεις εργασίας. Σχετικά με τον εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας (πραγματικός και συμβατικός¹ χρόνος), βρέθηκαν σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους του πραγματικού συνολικού εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας (σε ώρες) μεταξύ των αποφοίτων από συγκεκριμένα πεδία σπουδών, με τους/τις απόφοιτους/απόφοιτες από τα πεδία της Νομικής, της Μηχανολογίας και της Αρχιτεκτονικής να αναφέρουν υψηλό μέσο όρο πραγματικού συνολικού εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας (σε ώρες), ο οποίος όμως είναι εντός των ορίων που θέτουν οι ευρωπαϊκές ρυθμίσεις και η Κυπριακή νομοθεσία. Όσον αφορά στις αποδοχές, οι μέσες (με βάση τη διάμεσο) ετήσιες ακαθάριστες αποδοχές της ομάδας του 2017/18 ήταν σημαντικά υψηλότερες (23.943 ευρώ) από αυτές των αποφοίτων του 2021/22 (18.000 ευρώ). Αυτό μπορεί να αντικατοπτρίζει τον αντίκτυπο της εμπειρίας η οποία συσσωρεύεται με την πάροδο του χρόνου, καθώς άτομα με περισσότερα χρόνια εμπειρίας στην αγορά εργασίας συνήθως έχουν υψηλότερες απολαβές. Οι υψηλότερες μέσες (με βάση τη διάμεσο) απολαβές δηλώθηκαν από άνδρες, απόφοιτους/ες από Προγράμματα Σπουδών επιπέδου ISCED 7 και ηλικίας 35 και άνω, γεγονός που μπορεί να υποδηλώνει ότι το φύλο, το επίπεδο εκπαίδευσης και η εμπειρία (ή η ηλικία) παίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό του ύψους των απολαβών. Αυτό το εύρημα μπορεί επίσης να υποδηλώνει ότι ανώτερα προσόντα και περισσότερα έτη εμπειρίας μπορούν να οδηγήσουν σε υψηλότερες απολαβές στην αγορά εργασίας. Τα ευρήματα υποδεικνύουν επίσης την ύπαρξη μισθολογικού χάσματος μεταξύ των δύο φύλων. Αυτό το εύρημα καταγράφεται συχνά στη σχετική βιβλιογραφία και υποδηλώνει ότι οι μισθολογικές ανισότητες ανάμεσα στα δύο φύλα παραμένουν, ακόμα και μεταξύ των αποφοίτων Ανώτερης Εκπαίδευσης.

¹ Όπως καθορίζεται στα συμβόλαια εργασίας.

Όσον αφορά στον χρόνο που απαιτείται για την εύρεση εργασίας μετά την αποφοίτηση, οι απόφοιτοι/ες του ακαδημαϊκού έτους 2017/18 ανέφεραν μεγαλύτερο χρόνο αναμονής για την εύρεση εργασίας (12,1 μήνες) σε σύγκριση με τους/τις απόφοιτους/ες του ακαδημαϊκού έτους 2021/22. Ωστόσο, υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων του 2017/18 (63%) σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό των αποφοίτων του 2021/22 (41%) ανέφερε ότι εισήλθε στην αγορά εργασίας. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, όταν έγιναν συγκρίσεις για τον χρόνο που απαιτείται για την εύρεση εργασίας μεταξύ των δύο ομάδων αποφοίτων για μια σταθερή περίοδο 18 μηνών μετά την αποφοίτηση, και οι δύο ομάδες χρειάστηκαν κατά μέσο όρο τον ίδιο χρόνο—δηλαδή 3,0 μήνες—για να βρουν εργασία μετά την αποφοίτησή τους. Σχετικά με το πεδίο σπουδών, στην ομάδα του ακαδημαϊκού έτους 2017/18, οι απόφοιτοι/ες από το πεδίο της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Εκπαιδευτικών δήλωσαν τον μεγαλύτερο χρόνο αναμονής για εξεύρεση εργασίας (περίπου 19,7 μήνες), ενώ οι απόφοιτοι/ες από το πεδίο της Μηχανολογίας και της Αρχιτεκτονικής το μικρότερο. Οι απόφοιτοι/ες του 2021/22 από το πεδίο των Κοινωνικών Επιστημών και της Δημοσιογραφίας είχαν τον μεγαλύτερο χρόνο αναμονής για εξεύρεση εργασίας, ενώ οι απόφοιτοι/ες από το πεδίο των Υπηρεσιών είχαν τον μικρότερο. Δεν παρουσιάζονται σημαντικές διαφορές στα ποσοστά των αποφοίτων που εισήλθαν στην αγορά εργασίας ανάμεσα στα διάφορα πεδία σπουδών.

Η παρούσα έρευνα διερεύνησε επίσης την επαγγελματική ικανοποίηση, η οποία κυμαίνεται σε μέτρια προς υψηλά επίπεδα και στις δύο ομάδες των αποφοίτων με μικρές διαφορές να παρουσιάζονται όταν γίνονται συγκρίσεις με βάση το φύλο, την ηλικία, το επίπεδο και το πεδίο σπουδών. Έγιναν επίσης επιπρόσθετες αναλύσεις σχετικά με διάφορες πτυχές της επαγγελματικής ικανοποίησης. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι οι απόφοιτοι/ες είναι λιγότερο ικανοποιημένοι/ες από τις ευκαιρίες για επαγγελματική ανέλιξη και τις απολαβές σε σύγκριση με άλλες πτυχές της απασχόλησης (π.χ. εργασιακό περιβάλλον, ωράριο).

Τέλος, όσον αφορά στη συμμετοχή αποφοίτων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας, ποσοστό 6% και στις δύο ομάδες αποφοίτων δήλωσε την ύπαρξη κάποιας μορφής αναπηρίας. Η γενική τάση και στις δύο ομάδες είναι ότι οι απόφοιτοι/ες με αναπηρίες ανέφεραν ελαφρώς χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης σε σύγκριση με τους/τις απόφοιτους/ες χωρίς αναπηρίες. Στην ομάδα 2017/18, οι περισσότεροι απόφοιτοι/ες με αναπηρίες εργάζονται στο δημόσιο τομέα (46%), ενώ στην ομάδα 2021/22, οι περισσότεροι απόφοιτοι/ες με αναπηρίες εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα (52%). Στην ομάδα 2017/18, το 48% των αποφοίτων δήλωσε ότι η αναπηρία τους αποτέλεσε εμπόδιο στην είσοδό τους στην αγορά εργασίας σε υψηλό/πολύ υψηλό βαθμό, ενώ στην ομάδα 2021/22, αυτό το ποσοστό μειώθηκε στο 15%. Και οι δύο ομάδες αποφοίτων δήλωσαν ότι οι εργοδότες/εργοδότηρές τους ήταν υποστηρικτικοί/ες σε σχέση με την αναπηρία τους. Αυτό υποδηλώνει ότι, αν και οι απόφοιτοι/ες με αναπηρίες αντιμετωπίζουν ορισμένες προκλήσεις στην αγορά εργασίας, έχει υπάρξει βελτίωση με την πάροδο του χρόνου όσον αφορά στην προσβασιμότητα στην απασχόληση και τη στήριξη από τους/τις εργοδότες/εργοδότηρες.

Μετακινούμενοι/ες Απόφοιτοι

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει επίσης ευρήματα σχετικά με τους/τις «μετακινούμενους/ες» απόφοιτους/ες (mobile graduates). Ως «μετακινούμενοι/ες» απόφοιτοι/ες ορίζονται οι απόφοιτοι/ες που μετακινήθηκαν σε διαφορετική χώρα για σκοπούς εργασίας ή συνέχισης σπουδών από αυτή στην οποία ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους στην Ανώτερη Εκπαίδευση. Το ποσοστό των «μετακινούμενων» αποφοίτων και στα δύο ακαδημαϊκά έτη ήταν σχετικά χαμηλό, 9% και 11% για τα ακαδημαϊκά έτη 2017/18 και 2021/22 αντίστοιχα. Και στα δύο ακαδημαϊκά έτη, οι άνδρες εμφάνισαν μεγαλύτερη τάση για κινητικότητα από τις γυναίκες, υποδηλώνοντας ότι οι άνδρες απόφοιτοι/ες είναι πιο πιθανό να αναζητήσουν ευκαιρίες εκτός χώρας. Επιπρόσθετα, η ηλικία κατά την αποφοίτηση παίζει σημαντικό ρόλο στην κινητικότητα των αποφοίτων, καθώς οι νεότεροι/ες απόφοιτοι/ες είναι πιθανότερο να ταξιδέψουν εκτός χώρας αναζητώντας επαγγελματικές προοπτικές σε σύγκριση με τους/τις μεγαλύτερους/ες σε ηλικία απόφοιτους/ες. Αυτή η τάση επισημαίνει τη δυναμική φύση των νεαρών αποφοίτων οι οποίοι/ες αναζητούν ποικίλες εμπειρίες στο εξωτερικό. Όσον αφορά στο επίπεδο σπουδών, οι απόφοιτοι/ες προγραμμάτων σπουδών προπτυχιακού επιπέδου παρουσιάζονται πιο θετικοί σε ευκαιρίες για κινητικότητα. Μια λεπτομερής εξέταση του πεδίου σπουδών των μετακινούμενων αποφοίτων υποδεικνύει ενδιαφέροντα ευρήματα. Απόφοιτοι/ες από τα πεδία σπουδών της Νομικής και των Φυσικών Επιστημών καταγράφουν τα υψηλότερα ποσοστά μετακινούμενων αποφοίτων και στις δύο ομάδες αποφοίτων.

Αναντιστοιχίες Δεξιοτήτων

Η επιτυχής μετάβαση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας εξαρτάται από την εύρεση εργασίας αντίστοιχης των εκπαιδευτικών τους προσόντων και του πεδίου σπουδών τους. Τα ευρήματα καταδεικνύουν μεγάλο αριθμό αποφοίτων με πλεόνασμα προσόντων κάτι που δεν αποτελεί έκπληξη. Η Κύπρος έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων Ανώτερης Εκπαίδευσης στην ΕΕ στις ηλικιακές ομάδες 25-34, υποδηλώνοντας έτσι το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού. Συγκεκριμένα, ένα σημαντικό ποσοστό αποφοίτων, άνω του 40% και στις δύο ομάδες, δηλώνει να κατέχει υψηλότερο επίπεδο προσόντων από εκείνο που απαιτείται από την παρούσα εργασία του (κάθετη αναντιστοιχία δεξιοτήτων). Ένα σημαντικό ποσοστό αποφοίτων, 20% στην ομάδα του 2017/18 και 16% στην ομάδα του 2021/22, αναφέρει αναντιστοιχία μεταξύ του πεδίου σπουδών τους και της εργασίας τους (οριζόντια αναντιστοιχία δεξιοτήτων).

Στο πλαίσιο του δεύτερου κύκλου της Εθνικής Έρευνας Παρακολούθησης Αποφοίτων, δημιουργήθηκε μία νέα μεταβλητή, η οποία δηλώνει την ύπαρξη κάθετης και οριζόντιας αναντιστοιχίας σε συνδυασμό. Για καλύτερη κατανόηση του είδους των αναντιστοιχιών που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι/ες, η εν λόγω μεταβλητή διαιρέθηκε στις εξής πέντε κατηγορίες: 1. Πλήρης Αντιστοιχία εκπαίδευσης και εργασίας, 2. Πλεόνασμα προσόντων (υψηλότερα εκπαιδευτικά προσόντα από όσα απαιτούνται από τη θέση εργασίας, αλλά αντιστοιχία θέσης εργασίας με το πεδίο σπουδών), 3. Έλλειψη απαιτούμενων προσόντων (χαμηλότερα εκπαιδευτικά προσόντα από αυτά που απαιτούνται για τη θέση εργασίας, αλλά αντιστοιχία θέσης εργασίας με το πεδίο σπουδών), 4. Αναντιστοιχία Πεδίου Σπουδών (αντιστοιχία επιπέδου εκπαιδευτικών προσόντων με τη θέση εργασίας, αλλά αναντιστοιχία θέσης εργασίας με πεδίου σπουδών) και 5. Πλήρης/Διπλή Αναντιστοιχία (αναντιστοιχία θέσης εργασίας σε σχέση με το επίπεδο εκπαιδευτικών προσόντων και το πεδίο σπουδών). Τα ευρήματα έδειξαν ότι μόνο το ένα τρίτο των αποφοίτων και στις δύο ομάδες αποφοίτων (33% για το 2017/18 και 35% για το 2021/22) κατείχε θέση εργασίας η οποία ήταν σε πλήρη αντιστοιχία με το επίπεδο και το πεδίο των σπουδών τους, υποδεικνύοντας ότι τα δύο τρίτα των αποφοίτων που εισήλθαν στην αγορά εργασίας βίωνουν κάποια μορφή αναντιστοιχίας. Συγκεκριμένα, ένα σημαντικό ποσοστό αποφοίτων ανέφερε πλήρη αναντιστοιχία ανάμεσα στις σπουδές τους και την εργασία τους (29% στην ομάδα του 2017/18 και 27% στην ομάδα του 2021/22), ενώ άλλοι/ες δήλωσαν πλεόνασμα προσόντων (16% το 2017/18 και 19% το 2021/22), αναντιστοιχία πεδίου σπουδών (14% και στις δύο ομάδες) και έλλειψη απαιτούμενων προσόντων (7% το 2017/18 και 4% το 2021/22). Οι μικρότεροι/ες σε ηλικία απόφοιτοι/ες, οι απόφοιτοι/ες από προγράμματα σπουδών επιπέδου ISCED 6 και οι απόφοιτοι/ες των Πανεπιστημίων κατέγραψαν τα υψηλότερα ποσοστά πλήρους αντιστοιχίας μεταξύ σπουδών και εργασίας και στις δύο ομάδες αποφοίτων. Όσον αφορά στα πεδία σπουδών, οι απόφοιτοι/ες Νομικής κατέγραψαν τα υψηλότερα ποσοστά αντιστοιχίας τόσο οριζόντια όσο και κάθετα.

Οι απόφοιτοι/ες αξιολόγησαν την επάρκειά τους σε διάφορα είδη δεξιοτήτων, κάθετων (hard skills), οριζόντιων (soft skills), βασικών, αυτοδιαχείρισης (self-management), πράσινων (manual) και ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς επίσης και το επίπεδο αυτών των δεξιοτήτων που απαιτούν οι τρέχουσες θέσεις εργασίας τους. Οι απόφοιτοι/ες και στις δύο ομάδες ανέφεραν υψηλή επάρκεια σε όλες τις αξιολογούμενες δεξιότητες. Επιπλέον, οι απόφοιτοι/ες δήλωσαν ότι οι τρέχουσες θέσεις εργασίας τους απαιτούν υψηλά επίπεδα διάφορων δεξιοτήτων, υποδηλώνοντας ότι η εκπαίδευσή τους τους έχει προετοιμάσει επαρκώς για τους ρόλους τους. Όλοι/ες οι απόφοιτοι/ες δήλωσαν ότι είναι υπερκαταρτισμένοι σε όλες τις κατηγορίες δεξιοτήτων που αξιολογήθηκαν. Ενδιαφέροντα ευρήματα προέκυψαν από τη σύγκριση τόσο εντός όσο και μεταξύ διαφορετικών υποομάδων αποφοίτων (βάσει δημογραφικών μεταβλητών και μεταβλητών που σχετίζονται με τις σπουδές τους στην Ανώτερη Εκπαίδευση) μεταξύ της δική τους επάρκειας στις διάφορες δεξιότητες και στα επίπεδα δεξιοτήτων που απαιτούν οι θέσεις εργασίας τους.

Συμμετοχή σε δραστηριότητες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης

Η συμμετοχή των αποφοίτων σε δραστηριότητες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης κατά τη διάρκεια της απασχόλησης αποτελεί σημαντική πτυχή της επαγγελματικής τους ανάπτυξης, αλλά μπορεί επίσης να καταδεικνύει τον βαθμό στον οποίο είχαν επαρκώς προετοιμαστεί από τις σπουδές τους για τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Βάσει των ευρημάτων, είναι προφανές ότι οι απόφοιτοι/ες συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης κατά τη διάρκεια της απασχόλησής τους. Παρατηρήθηκε ότι υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων του 2017/2018 (53%) ανέφερε τη συμμετοχή του σε αυτές τις δραστηριότητες σε σύγκριση με τους/τις απόφοιτους/ες του 2021/22 (45%), υποδεικνύοντας ότι η παρέλευση περισσότερου χρόνου από την αποφοίτηση συνδέεται με μεγαλύτερη πιθανότητα οι απόφοιτοι/ες να επιδιώξουν επιπρόσθετη εκπαίδευση. Ο κύριος λόγος για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης ήταν η απόκτηση κάθετων δεξιοτήτων σχετικών με την παρούσα θέση εργασίας τους, αντανακλώντας έτσι την επίγνωση των αποφοίτων για την ανάγκη συνεχούς κατάρτισης ή/και απόκτησης νέων δεξιοτήτων, προκειμένου να προσαρμοστούν στις γρήγορα μεταβαλλόμενες ανάγκες σε δεξιότητες. Η διαδικτυακή εκπαίδευση ήταν η πιο διαδεδομένη μέθοδος κατάρτισης που χρησιμοποιήθηκε. Αυτά τα αποτελέσματα υπογραμμίζουν τη σημαντικότητα της δια βίου μάθησης και της συνεχούς απόκτησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων στη σύγχρονη αγορά εργασίας.

Μελλοντικά Πλάνα

Όσον αφορά στα μελλοντικά πλάνα των αποφοίτων και συγκεκριμένα για το Φθινόπωρο του 2024, παρατηρήθηκαν παρόμοια μοτίβα και στις δύο ομάδες αποφοίτων. Η πιο συχνή απάντηση ήταν "παραμονή στην τρέχουσα θέση εργασίας μου" (58% και 49% στις ομάδες 2017/18 και 2021/22 αντίστοιχα). Ωστόσο, όταν εξετάστηκαν τα μελλοντικά σχέδια σε σχέση με τις τέσσερις κατηγορίες αναντιστοιχίας (Πλήρης Αντιστοιχία, Πλεόνασμα προσόντων, Έλλειψη απαιτούμενων προσόντων, Αναντιστοιχία Πεδίου Σπουδών, Πλήρης/Διπλή Αναντιστοιχία), προέκυψαν διαφορετικά ευρήματα. Συγκεκριμένα, η πιο δημοφιλής απάντηση σε σχέση με τα μελλοντικά σχέδια σε όλες τις κατηγορίες αναντιστοιχιών ήταν η παραμονή στην τρέχουσα θέση εργασίας. Οι απόφοιτοι/ες οι οποίοι/ες κατέχουν θέση εργασίας που βρίσκεται σε πλήρη αναντιστοιχία με τις σπουδές τους φαίνεται να είναι πιο πιθανό να αναζητήσουν νέα θέση εργασίας, ακολουθούμενοι/ες από τους/τις αποφοίτους/ες που αντιμετωπίζουν αναντιστοιχία πεδίου σπουδών. Αυτό το εύρημα μπορεί να υποδηλώνει ότι οι απόφοιτοι/ες που αντιμετωπίζουν πλήρη αναντιστοιχία μεταξύ των σπουδών τους και της εργασίας τους

είναι πιο πιθανό να αναζητήσουν νέα εργασία σε σύγκριση με άλλες κατηγορίες αναντιστοιχιών. Οι απόφοιτοι/ες που αντιμετωπίζουν αναντιστοιχία πεδίου σπουδών καταδεικνύουν μια τάση προς την αυτοαπασχόληση και την επιχειρηματικότητα. Επιπλέον, οι απόφοιτοι/ες του 2021/22 που δηλώνουν έλλειψη απαιτούμενων προσόντων είναι πιο πιθανό να εξετάσουν την επιλογή της περαιτέρω εκπαίδευσης, γεγονός που μπορεί να υποδηλώνει την επιθυμία τους να βελτιώσουν τα προσόντα τους και να αντιμετωπίσουν το χάσμα δεξιοτήτων τους.

Η παρούσα έκθεση παρέχει μια επισκόπηση των κύριων ευρημάτων σχετικά με τις εμπειρίες των αποφοίτων στην Ανώτερη Εκπαίδευση, καθώς επίσης και από τη μετάβαση και τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας. Την παρούσα χρονική στιγμή διενεργούνται επιπρόσθετες αναλύσεις για τη διερεύνηση σημαντικών συσχετίσεων, όπως παράγοντες που επηρεάζουν/προβλέπουν την απασχόληση, την απόκτηση υψηλών επιπέδων δεξιοτήτων, τις διάφορες μορφές αναντιστοιχιών, κ.λπ. Οι μελλοντικοί κύκλοι της Εθνικής Έρευνας Παρακολούθησης Αποφοίτων θα διερευνήσουν τρόπους αντιμετώπισης των προκλήσεων και δυσκολιών που εντοπίστηκαν κατά τη διεξαγωγή του δεύτερου κύκλου της εν λόγω έρευνας, θα διεξέλθουν τρόπους βελτίωσης των ποσοστών συμμετοχής, αλλά και θα διερευνήσουν παράλληλα τη δυνατότητα συλλογής δεδομένων τόσο μέσω ερωτηματολογίων όσο και μέσα από διοικητικά αρχεία. Τέλος, η παρούσα έκθεση τονίζει τη σημαντικότητα της συλλογής εθνικών δεδομένων σχετικά με την πορεία των αποφοίτων Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο, και δεικνύει ότι μια τέτοια προσπάθεια μπορεί να παρέχει χρήσιμα αποτελέσματα που σχετίζονται με διάφορες εθνικές πολιτικές και στρατηγικές